

PAVEL BENEŠ

K MORAVSKO-SLOVENSKÉ TOPONYMIÍ

Výkladem beskydských Visalají a povážských Visolají¹ chtěli jsme podepřít tvrzení, že do zmíněných krajů došli Rumuni. Říkáme záměrně Rumuni, protože termín Valaši byl jenom po jistou dobu synonymem pro označení Rumunů. Nesmíme zapomínat, že apelativum rumun² sloužilo na území dnešního Rumunska k označení nevolníka. Zatím co linguisté se snaží podle jazykových památek přímo určit národ, který mohl mít účast na osídlení moravsko-slovenské oblasti, historikové v tomto problému zdůrazňují více hospodářskou stránku a pojem valašské kolonisace u nich zahrnuje i příslušníky jiných národů, kteří provozovali pastevectví. Jenom koordinací práce bude možno dosáhnout lepších výsledků v této otázce, která je dosti zanedbávána, neboť právem napsal V. Chaloupecký, že „valašské kolonisaci na Slovensku byla až dosud věnována jen nepatrná pozornost. Od historiků, od filologů i od národopisců“.³ Pokud jde o moravské Valachy, zaslouží zmínky, co se o nich praví mimo jiné v druhém vydání velké sovětské encyklopedie,⁴ že totiž slova rumunského původu jakož i samo označení Valaši jsou výsledkem staré rumunské kolonisace. Potomci Keltů (u Palackého), ryzí Slované (u Píče a j.), Rumuni na Moravě (u Seton-Watsona a Boutiéra), potomci rumunských kolonistů (u Miklosiche a j.) — tak jsou kvalifikováni moravští Valaši v různých dobách a studiích. Jenom šovinistická věda se mohla snažit ukazovat, že jde o tu či onu čistou rasu, zatím co skutečností je, že současné obyvatelstvo je výsledkem míšení nesčetných rodů, kmenů a národů, které v dřívějších dobách byly v ustavičném pohybu a namnoze jsou v něm dodnes.

Klasickým obrazem pohybu a míšení obyvatelstva je území dnešního Rumunska, jak dosvědčují místní názvy a spousta cizích prvků v řeči. Neustálý pohyb obyvatelstva způsobil, že se zachovalo málo památek. Po tisíciletí (od 3. až do 12. století) není téměř žádných zpráv o osudech obyvatelstva na území dnešního Rumunska, jak na to znovu poukázal akademik Daicovicu.⁵

K míšení obyvatelstva došlo i v našich zemích a také o jeho osudech není zpráv po staletí. Proto musíme uvítat každou možnost, která by dovolila aspoň nahlédnout do událostí, a jazykovou možnost především; vždyť jazyk je sociálním činitelem a obráží se v něm současná skutečnost.

Podle dosavadních výzkumů k stykům Čechů a Rumunů došlo v XIII. století. M. Dan⁶ ukázal, že Češi a Rumuni se setkali po prvé jako nepřátelé v bitvě u Kreszenbrunnu r. 1260, ve které měl uherský král „innumeram multitudinem inhumanorum hominum“, kde „mezi Kumány, Uhry, různými Slovany, Sekely, Pečeněhy, Bulhary, Srby a Bosňáky jsou připomínáni i naši Valaši“. Pestré vojsko uherského krále zajisté představovalo směsici kmenů a národů, které žily v tehdejších Uhrách nebo které byly v jejich sousedství, po případě i v moravsko-slo-

venských oblastech, kterými se obíráme. Pokusíme se vyložit, o čem by mohly svědčit některé místní názvy, a to především Krža, Sekulé a Komna.

1. Krža, Kržel, Kršle, Kršleniska. Při průzkumu valašských místních jmen se nám vyskytl i název kopce Krža. Je to kóta 498 severovýchodně od Nitry v pohoří Tribeči. Pomocí dotazníků jsme se pokusili zjistit, má-li Krža ještě i jiné jméno (po případě maďarské), zdali by se dalo najít, jak je tento název starý a kde se vyskytuje po prvé, zdali se vyskytuje podobný název v blízkou a co znamená Krža.

Dotazovány byly národní výbory i školy obcí, v jejichž katastru nebo blízkosti Krža leží. Dostali jsme jenom tři odpovědi, a to prostřednictvím Místního národního výboru v Dolních Lefantovecích od správy státního polesí Horní Lefantovce, druhou zprávu poskytlo ředitelství jedenáctileté střední školy v Topolčanech a třetí poslal Okresní národní výbor v Zlatých Moravcích na základě šetření v Kostolanech.

Na první otázku po jiném názvu odpovídají Horní Lefantovce, že domácí lid říká vrchu Drža, Topolčany přímo udávají, že správný název je Drža a že pojmenování Krža v obci Súlovce pod Tribečem je neznámý. Podle údajů nejstaršího obyvatele Súlovců maďarský název nebylo možno zjistit, protože se ho nikdy nepoužívalo a je v tomto kraji neznámý. Konečně Zlaté Moravce oznamují, že podle šetření v obci Kostolanech pod Tribečem je správný název ne Krža, ale Grža. Nejstarší občané, Michal Jankulár a Julie Szegényová (přes 80 let), si na jiné pojmenování nepamatují, ačkoliv Jankulár tam chodíval téměř denně na práci, když sloužil u grófa Forgáče.

Na druhou otázku poznamenávají Lefantovce, že nikdo neví, odkud tento název pochází, a oba staří občané v Kostolanech připomínají, že i jejich staří rodiče (t. j. bába a děd) používali názvu Grža. Na třetí dotaz jak Lefantovce tak i Kostolany stručně oznamují, že podobný název v blízkou není.

Nejzajímavější odpovědi jsou na čtvrtou otázku. V Lefantovecích soudí, že je to slovo „preinačené“ a že by mělo spíše význam Drža, „ako tento kopec nazývajú Súlovčania“. Rozhodná odpověď je zase z Topolčan, kterou citujeme doslovně: „Názov ‚Drža‘ miestni obyvatelia vysvetľujú podľa toho, že sa na tomto mieste držal v ohrade dobytok v čase, keď sa nepásoľ na okolitých miestach. Teda správny a dosiaľ používaný názov medzi okolitým obyvateľstvom je Drža.“

Z odpovědí na dotazník vyplývá, že název Krža je mezi lidem neznámý, že severozápadně od kopce (v Lefantovecích a Topolčanech) se ujal pojmenování Drža, kdežto v jihovýchodních Kostolanech je Grža.

Problémem tedy zůstává, proč topograf zapsal Krža a ne Grža nebo Drža, kdy byl po prvé tento název zapsán na mapu, jakého měl informátora nebo podle čeho se řídil.

Pokud jde o lidový název Drža, můžeme vyslovit jisté pochybnosti, a to na základě zásad o tvoření slov v slovenském jazyku. Je nepravděpodobné, že by se od slovesa držať mohlo vytvořit deverbale s významem „místo, ohrada“. Zajímavé ovšem je, jak lidová etymologie spojuje toto slovo s pastevectvím.

Kostolanské svědectví je velmi závažné. Když názvu Grža používali staří rodiče osmdesátiletých lidí, mohli bychom tento název pokládat za doložený již pro počátek minulého století.

V dvojici Krža-Grža se projevuje kolísání, známé i u jiných slov, na př. kranec-granec, krejcar-grejcar, krém-grém, kriset-griset, krobián-grobián, kruchta-gruchta; demokrat-demograt, Kritiker-Kritigr, rekreace-legrace. Pozoruhodné

je, že k těmto změnám dochází u cizích slov, protože jinak ve slovech domá-
cího původu je skupina *kr* velmi častá a nemění se, jak poukázal už V. Mathesius
a Fr. Trávníček.⁷ Přitom změna může probíhat obojím směrem, t. j. znělá se mění
v neznělou (grobíán-krobíán) anebo naopak neznělá v znělou (krejcar-grejcar).

Vzhledem k tomuto kolísání *kr-gr*, které je v slovenském jazyku více rozšířeno
než v českém, nemůžeme docela odmítnout název Krža, ba naopak můžeme dát
za pravdu topografovi. Vede nás k tomu rumunský horský název Círja (vý-
slovnost je téměř totožná s Krža podobně jako v dvojici círcima-krěma), který
jsme našli na mapě Rumunska dvakrát. Je to jednak hora vysoká 2407 m v ma-
sivu Paringu východně od nové trati Bumbesti—Livezeni v hornické oblasti,
jednak je to hora severně od Železných vrat u Mehadie, vysoká 1152 m.

V rumunštině je i apelativum *círja*. Zmiňuje se o něm ve své práci i D. Crân-
jală,⁸ když říká, že „bezpečně pochází z rumunštiny ukr. kirža, Hirtenstab, které
se vyskytuje jenom u Želechovského I, 343, a mizí u Hrinčenska. Pochází od rum.
círja, *crosse*, *béquille*, pravděpodobně = sl. križь (Cihac II, 42—43, Tiktin 296)“.

Cihac u hesla *círja* uvádí též jména lokalit Círja de jos, — de sus, Círjoani,
Círjari, Círjei, Círjoae. V nejnovější rumunské práci o místních názvech má
Iorgu Iordan⁹ jenom Círja a Círjar („ten, kdo vyrábí berly“, podle Iordana). Jméno
hory nebo kopce žádný z nich neuvádí.

Máme za to, že rumunský název hor Círja i název slovenského kopce Krža
spolu souvisí. Pro apelativum zdá se být zmíněná etymologie jistá (Cihac i Tiktin
poukazují na význam it. *croccia*, fr. *crosse* z lat. *crucea* a na vztah k něm. Krücke),
ale pokud jde o názvy hor a kopců, nemůžeme zcela vyloučit vliv srbo-chorvát-
ského termínu *krš* (i když je na konci *š* a je mužského rodu), který značí „skála,
kras“.¹⁰

Jistě však je, že je to slovo slovanského původu a můžeme také tvrdit, že do
moravsko-slovenské oblasti je donesli Rumuni. V tomto přesvědčení nás utvrzuje
i název Kržel, který je v Javorníkách na slovenské straně jihovýchodně od
trigonometru Javorníku nad Minaříkem a který pokládáme za odvozeninu od
Krža, za zdrobnělinu, utvořenou podobně jako lanuša—lanušel.¹¹ (Círjel není
v žádném rumunském slovníku.) Na Moravě ve Vsetínských vrších severozá-
padně od Cábů je samota Kršle, v které vidíme zkomoleninu z Kržel, a patrně
sem patří i Kršleniska, která jsou v katastru obce Bylnice.

2. Sekulé, Do Sekuly, Sekule. Sekulé je samota ve valašsko-klobouckém
okrese, Do Sekuly je západně od Jablunkova a Sekule jsou známá stanice na
bratislavské dráze jižně od Kútů.

Z počátku jsme pomýšleli na rumunské adjektivum *sec*, *secu*, *secul* (znamená
„suchý“), které je v Rumunsku velmi častým názvem pro vesnice, potoky, vrchy,
lesy, svádění do jisté míry na př. horňáckým názvem Suchov, Suchá Loz nebo
Suchý u Ropičky. Ale došli jsme k mínění, že zmíněné místopisné názvy jsou
upomínkou na Sekely (lat. Siculi, maď. Székelyek, něm Szekler), jak ukázal
o Sekulích na Slovensku I. Kniezsa.¹²

Název Sekul jsme našli v Knize žilinské¹³ z 15. století, a to k roku 1469. V in-
dexu knihy k tomuto roku je uvedeno Sekule, jako by šlo o lokalitu, ale je to
jistě chyba, protože text zní takto: „A za již jmenovanú summu LXXXVI zlatých
postavil jest rukojmie před plnú radu jménem Pawla Brzieho... hejtmana
v Zilinie, Matiege Kothrssi, kněze Urbana, faráře našeho, Sekula, Girika Bab-
czanskeho...“ Je zřejmé, že nejde o lokalitu Sekule, ale o osobu. Soudíme, že
tu jde o bližší určení kněze Urbana, žilinského faráře, který byl sekelské národnosti.
Rozhodujeme se pro tento výklad též pod vlivem podobného zápisu v téže knize

o něco výše:¹⁴ „Item Waczlawek z Wysokeho Mytha, Czech, učinil jest proti pánu i městu, právu našemu...“ kde je podobně přístavek na označení národnosti. Fr. Ryšánek považuje toto Sekul za osobní jméno.^{14a}

Podle některých encyklopedií¹⁵ székely je též apelativum a znamená „pohraničník“. Sekelové byli kočovníci a válečníci, kteří také bojovali u Kressenbrunnu, a některé jejich družiny patrně byly usazeny uherskými králi na moravsko-slovenském pomezí, kde po nich zůstaly stopy v místopisném názvosloví. Připomínáme, že maďarský název pro Sekule je Székelyfalva. Změnu Székely na Sekul snad by bylo možno vysvětlovat působením latinského názvu Siculi, ale i zde bychom mohli připustit rumunské prostřednictví; rumunsky se nazývají Secui.

3. Komna. Původ názvu Komny či Komně na Uherskobrodsku, která si také přisvojuje Komenského jako rodáka, není dosud uspokojivě vysvětlen. Už nejstarší doklady ukazují na obojí koncovku, na př. Compne z r. 1261, de Komnye 1385, in Chomnye 1408, villam Komny 1448 a z Komně 1593. Podle Černého — Váši¹⁶ Prasek spojoval toto pojmenování se srbským kom (skořápka ořechová), oni pak dávají přednost ruskému komъ (okrouhlá věc). Poznamenáváme, že F. Miklosich v rozsáhlé studii o slovanských místních jménech z apelativ kom neuvádí.¹⁷

Chceme spojovat tento název s migrací Kumánů (něm. Kumanen, Komanen, maď. Kunok, v slovanských řečech Polovci), kteří přišli na úpatí Matry počátkem 12. století. K velké kolonizaci došlo za Bély IV. (1239), který jich usadil na 40.000 mezi Dunajem a Tisou, v místech, která se dosud nazývají Kumánie. Noví osadníci však nechtěli ani potom přivyknout klidnému životu. Ale na dnešním rumunském území byli už v 9. století a žili společně s Rumuny po tři století, a proto si rumunský badatel Candrea¹⁸ bedlivě všiml místopisných názvů Comana, Comanca, Comănești, Comăneasca, stejně jako názvů v Srbsku Komanice, Komanovica, Kumane, Kumanovo, v bulharské Makedonii Komany, Komanovo, Kumanič, Kumaničevo, v Bosně Kumanje Brdo, v Haliči Komanice (u Miklosiche op. cit. Komaňcza). Autor rumunského etymologického slovníku Cihac¹⁹ už dlouho před ním uvedl mezi těmito názvy i Comarna a Comarnic.

Když tedy zůstaly po Kumánech toponymické stopy v Uhrách a vyjmenovaných zemích a když víme, že od 9. století žili společně s Rumuny a že se r. 1260 objevili na bojišti u Kressenbrunnu, osmělujeme se hledat jejich stopy i na moravsko-slovenském pomezí, kde mohli být usídleni jako ochranné pohraniční posádky podobně jako Sekelové a kde po nich mohlo být sídliště pojmenované. Tvar Komna můžeme vysvětlovat synkopou z tvaru Komana, kdežto pro tvar Komňa je možno vycházet ze základu Komany, z něhož se příponou -j běžně tvořila místní jména, tedy Komanj, Komaň. Potom kontaminací s Komna vznikl tvar Komňa. Samohláska o v první slabice, jak dokazují jiné jazyky, je častější než samohláska u.

Víme jak důležitým argumentem pro existenci rumunských kolonistů jsou některá slova, kterých se dosud užívá. Domníváme se, že bude možno najít u nás i zbytky kumánské řeči. Kumáni „byli Turci a jejich řečí byla turečtina“.²⁰ Známý Codex Cumanicus²¹ obsahuje 2859 slov, mezi nimiž můžeme najít i slova, kterých se dosud užívá v lidové řeči u nás, na př. hamara (viz hamary v Trávníčkově slovníku) nebo heč. Podle Philippida²² hamara znamená „bez přestání“ a heč = „nic“. Mohlo by se namítnout, že tato slova jsou převzata přímo z turečtiny; je však jasné, že o turecké kolonizaci se u nás nedá mluvit, kdežto Kumáni byli u nás známi dávno před příchodem Turků.

Pokusili jsme se ukázat, o čem mohou svědčit místopisné názvy Krža, Sekulé

a Komna. V Krži vidíme rumunské Círja, které donesli Rumuni, Sekulé a Komna podle našeho mínění připomínají přímo svým názvem kmeny, které došly, až na naše území: Sekely a Kumány. Všechny tři názvy jsou svědectvím, k jakému míšení národů docházelo v dávných dobách, které se zatím přesněji nedají určit.

POZNÁMKY

- ¹ Slezský sborník, r. 52, Opava 1954, str. 535—537.
- ² Rumunské dějiny do konce XVI. století. (M. Roller, *Istoria R. P. R.*, přeložil P. Be-neš.) Praha 1954, str. 125 a n.
- ³ Valaši na Slovensku. Praha 1947, str. 64—65.
- ⁴ „Otdělnyje rumynskije slova v govorach V. m., kak i samoje naimenovaniye ‚valachi‘, — rezul'tat staroj kolonizacii etoj oblasti rumynami.“ Boľšaja sovětskaja enciklopedija, 6, 2. vyd. . . Moskva 1951.
- ⁵ Formarea limbii și a poporului romîn. *Contemporanul* Nr. 41 z 14. 10. 1955.
- ⁶ Cehi, slovaci și romîni în veacurile XIII—XIV. Sibiu, 1944, str. 19.
- ⁷ V. Mathesius, Čestina a obecný jazykozpyt. Praha 1947, str. 114 a n. Fr. Trávníček, *Historická mluvnice československá*. Praha 1935, str. 124.
- ⁸ D. Cránjalá, Rumunské vlivy v Karpatech, se zvláštním zřetelem k moravskému Va-lašsku. Praha 1938, str. 334.
- ⁹ Iorgu Iordan, *Nume de locuri în Republica Populară Romînă*. București 1952, I, str. 189.
- ¹⁰ Ant. Jelčić, *Slovník chorvatsko-srbsko-český*. Brno 1914.
- ¹¹ G. Pascu, *Sufixeze rominești*. București 1916, str. 144.
- ¹² Cf. Ján Stanislav, *Slovenský juh v stredoveku*. Martin 1943, str. 308.
- ¹³ Václav Chaloupecký, *Knihla žilinská*. Bratislava 1934, str. 124.
- ¹⁴ *Ibidem* na str. 120.
- ¹⁵ *Slovník k Žilinské knize*. Bratislava 1954.
- ¹⁶ *Enciclopedia romînă*. Sibiu 1904.
- ¹⁷ *Moravská jména místní*. Brno 1907, str. 204.
- ¹⁸ Franz Miklosich, *Die Bildung der slavischen Personen- und Ortsnamen*. Heidelberg 1927. *Manulneudruck aus den Denkschriften der Akademie der Wissenschaften, Phil. hist. Klasse*, Wien 1860—1874.
- ¹⁹ I. A. Candrea, *Probleme de toponimie*. București 1930/31, hektografované přednášky, str. 16—19, 232—234.
- ²⁰ *Dictionnaire d'etymologie daco-romane*. Francfort s/M 1879, II, str. 7.
- ²¹ Alexandru Philippide, *Originea Romînilor*. Iași 1928, II, str. 352; jde o jeden z turko-tatarských jazyků (samozřejmě jiný nežli dnešní „osmanština“).
- ²² Géza Kuún, *Codex Cumanicus*, *Budapešť 1880—1883*, u Philippida na str. 353.
- ²³ A. Philippide, *op. cit.*, str. 354—356.

ЗАМЕЧАНИЕ ОТНОСИТЕЛЬНО ПРОБЛЕМЫ МОРАВСКО-СЛОВАЦКОЙ ТОПОНИМИИ

Автор напоминает о своей статье, касающейся Висолая-Висолае, в которой он утверждает, что румыны пришли в моравско-словацкие земли, подчеркивает необходимость различать валахов и румынов на протяжении истории и требует сотрудничества историков и лингвистов при работе над этой проблемой. Он показывает, что именно эта проблема рождалась большим количеством ученых ошибочно, когда они пытались рассматривать моравских валахов в качестве чистой породы; в действительности можно говорить только о смешанном населении.

Территория современной Румынии представляет собой убедительный пример передвижения и смешивания населения. Несомненно, что дело обходится одинакого и в наших землях, куда пришли многочисленные племена и национальности. Первая встреча чехов с румынами произошла в сражении у Крессенбруна в 1260 г., в котором участвовали бойцы из всей Венгрии и областей, имеющих с Венгрией

общую границу; в числе бойцов находились и куманы и секелы и следы, оставшиеся после них, автор пытается искать.

На основании опросных листов из Лефантовце, Тополчаны и Злате Моравце (= населенные пункты в Словакии, Нитранская область), в окрестностях которых расположена вершина Krža, в просторечии известная под наименованием Drža (смотри глагол držať, представляющий собой народного характера этимологию) и Grža (группа kr и gr колеблется часто в чешском и словацком языках, именно в словах иностранного происхождения), автор подвергает исследованию наименование Krža и приходит к убеждению, что оно тождественно с румынским Cîrja (встречающимся в румынском горном массиве Перинг и недалеко Мегадие), и что это были именно румыны, которые принесли его в Нитранскую область, подобно как и производное слово Kržel в горном массиве Яворники и Kršleniska в Моравии. Так как cîrja выступает тоже в значении имени нарицательного, обозначающего *посох, палку*, мы можем допустить при образовании наименований гор влияние сербского слова krš, представляющего собой обозначение *скалы*.

Sekulé и Do Sekuly в Моравии и в Силезии, с первого взгляда напоминающие о румынском sec = *сухой*, происходят от имени секелов, название которых, по мнению автора настоящей статьи, приводится в «Жилинской книге», относящейся к XV веку. Если мы обращаем внимание на венгерское название Székely, мы можем сделать вывод, что гласная *y* в названии Sekulé происходит от латинского названия Siculi или, лучше, от румынского Secui. — Сюда надо, конечно, отнести и название населенного пункта Sekule в Словакии.

Название Kompa (тоже Kompa), селение района Угерски Брод в Моравии — (некоторые ученые думают, что это месторождение Коменского) — не было до сих пор удовлетворительно истолковано. Опираясь на пребывание куманов в Венгрии (XII и XIII век), а именно на многочисленные топонимические следы, которые были ими оставлены в Венгрии и находящихся в её соседстве областях, автор убежден, что это имя происходит от Komala = „селение куманов“. Для подкрепления своего утверждения, он ссылается на слова hamaга (= „непрерывно“) и heč (= „ничего“) куманского происхождения, бытующие в моравских местных народных говорах.

Перевод: Я. Павлик

REMARQUES SUR LA TOPONYMIE MORAVO-SLOVAQUE

Après avoir mentionné son article sur Visalaja-Visolaje dans lequel il affirme que des Roumains sont venus dans les régions moravo-slovaques, l'auteur souligne la nécessité de distinguer, au cours de l'histoire, les Valaques et les Roumains; il exige une coordination du travail des historiens et des linguistes dans le problème où beaucoup d'hommes de science commettaient des fautes en cherchant de qualifier les Valaques de Moravie comme une race pure; en fait, on ne peut parler que d'une population mixte.

Le territoire de la Roumanie d'aujourd'hui est un exemple frappant en ce qui concerne le mouvement et le croisement de la population — la toponomastique et la présence des éléments étrangers en sont la preuve — et c'est, sans aucun doute, de même le cas de nos régions dans lesquelles sont venues de nombreuses tribus et nations. La première rencontre des Tchèques et des Roumains eut lieu dans la bataille de Kressenbrunn en 1260 à laquelle participèrent des guerriers recrutés de toute la Hongrie et des pays avoisinants; parmi eux des Cumans et des Szekler. L'auteur essaie de chercher les traces qu'ils ont laissées.

À la base des questionnaires reçus de Lefantovce, Topolčany et Zlaté Moravce, localités de Slovaquie (région Nitra), aux alentours desquelles se trouve la montagne Krža, appelée par les indigènes Drža (d'après le verbe držať-tenir ce qui n'est qu'une étymologie populaire) et Grža (le groupe *kr* et *gr* varie souvent en tchèque et slovaque surtout dans les mots d'origine étrangère), l'auteur examine l'origine de la dénomination Krža et parvient à la conviction que celle-ci est identique avec le roumain Cîrja (qui se trouve en Roumanie dans le massif de Perîng et près de Mehadia) et que c'étaient les Roumains qui l'ont apportée dans la région de Nitra de même que le dérivé Kržel dans les Javorníky; de là proviennent aussi Kršle et Kršleniska en Moravie. Parce que cîrja est aussi un nom commun qui signifie „crosse, béquille“, on peut admettre, dans la dénomination des montagnes, l'influence du serbo-croate krš qui signifie „roche“.

Sekulé (région Gottwaldov) et Do Sekuly (région Ostrava), qui, à première vue, rappelle le roum. *sec.*, fr. *sec.*, provient du nom des Szekler (Gens de la frontière) dont la nationalité, à l'avis de l'auteur du présent article, est mentionnée dans le Livre de Žilina du XVe siècle. Vu le terme hongrois Székely, la voyelle *u* dans Sekulé peut avoir l'origine dans l'influence du lat. *Siculi* ou, plutôt, du roum. *Secui*. — C'est ici qu'appartient Sekule, village de Slovaquie, expliqué par *Kniezsa*.

Komna ou Komňa, village dans le district de Uherský Brod en Moravie — quelques-uns prétendent que ce soit la patrie de Comenius — n'a pas encore trouvé une explication satisfaisante. Se basant sur la présence des Cumans en Hongrie (XIIe — XIIIe siècles) et sur les fréquentes traces toponymiques qu'ils ont laissées en Hongrie et dans les pays avoisinants, l'auteur est persuadé que ce nom provient de *Komana*, „village des Cumans“. À l'appui de son affirmation il met en relief les mots *hamara* („sans cesse“) et *heč* („rien“) d'origine cumane qui existent dans le langage populaire de Moravie.

P. B.